

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Магістерська програма факультету правничих наук

О.М. Лобач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Київ – 2015

УДК 346.347.736(075.8)

Цей навчально–методичний посібник розрахований на студентів, що вивчають навчальну дисципліну «Правове регулювання банкрутства».

Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр

Галузь знань: - Право

Напрямок підготовки: - Право

Статус курсу: вибірковий

Рецензенти:

Н. Я. Якимчук – доктор юридичних наук, професор кафедри фінансового права Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка;

Л.С. Нецька – кандидат юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри цивільно–правових дисциплін Національної академії прокуратури,

Укладач: Лобач О.М., доцент кафедри загальнотеоретичних та державно-правових наук

Ухвалено на засіданні кафедри загально-теоретичних та державно-правових наук
(протокол № 1 від 02 вересня 2015 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою НаУКМА
(протокол № 34 від 10.12.2015 р.)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Термінологічний словник.....	6
1. Програма навчальної дисципліни «Правове регулювання банкрутства».....	10
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Правове регулювання банкрутства».....	14
2.1. Тематичний план.....	15
2.2. Мета, методологічні основи та плани лекційних занять.....	15
2.3. Плани та методичні рекомендації для проведення семінарських занять.....	18
3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи.....	23
4. Форми та методи контролю.....	24
4.1. Мета і форми поточного контролю знань.....	24
4.2. Мета і форми підсумкового контролю знань.....	25
5. Система оцінювання знань і вмінь студентів..	28
6. Питання та завдання для самоперевірки та контролю засвоєння знань.....	29
7. Рекомендована література до курсу «Правове регулювання банкрутства».....	33

ВСТУП

Навчальний курс «Правове регулювання банкрутства» розроблено для підготовки студентів-правознавців першого року навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Для суспільства велике значення мають економічні відносини. Їх проявом є підприємницька діяльність, яка відбувається за ринковими законами вартості, попиту та пропозиції, конкуренції та якій завжди притаманний господарський ризик – можливість (ймовірність) відхилення від мети, для досягнення якої приймалося господарське рішення. Господарський ризик приймає форму численних ринкових ризиків залежно від сфери суспільних відносин, поділяється на зовнішні та внутрішні. Реалізація ризиків може викликати невинуваті матеріальні витрати, збитки, а інколи набути і крайнього прояву - нездатності суб'єкта підприємництва виконувати свої зобов'язання, в основі якої лежить нестача у нього майнових активів для здійснення розрахунків із кредиторами. Така нездатність отримала назву неспроможності (банкрутства). Держава зацікавлена у високорозвинених економічних відносинах, створенні та підтриманні стабільної ринкової структури. Тому з її боку є цілком логічним регулювання економічних відносин, яке набуває різних форм. Так, відносини неспроможності (банкрутства), будучи у своїй основі економічними, врегульовані нормами права. Правові системи світу виробили різні механізми правового регулювання економічної неспроможності, їх закріплення здійснено у законодавствах країн світу. Після набуття незалежності Україна відновила дію інституту банкрутства та створила систему, направлену на регулювання відносин неспроможності, – право неспроможності, законодавство про неспроможність (банкрутство).

Право неспроможності базується на положеннях Конституції України, Господарського та Цивільного кодексів України, Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», інших актах законодавства.

Міждисциплінарні зв'язки. Право неспроможності належить до предмету господарського права та щільно пов'язане із теоретичними положеннями таких юридичних наук як цивільне, господарське процесуальне право, адміністративне, кримінальне, трудове право. Серед економічних наук курс «Правове регулювання банкрутства» спирається на бухгалтерський (фінансовий) облік.

Мета і завдання курсу. Основною метою курсу є надання студентам знань у галузі теорії та практики застосування права неспроможності (банкрутства) як правового інструменту врегулювання боргів суб'єктів підприємницької діяльності, нездатних виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами.

Право неспроможності (банкрутства) для регулювання відносин неспроможності використовує норми різних галузей та інститутів права – господарського, цивільного, кримінального, банківського, господарсько-процесуального права тощо, у зв'язку з чим є актуальним визначення його місця в системі права України. Методи регулювання – імперативний та диспозитивний. Правові відносини банкрутства виникають з дня порушення судом справи про банкрутство та припиняються у випадках, визначених законом. В рамках судового провадження у справі про банкрутство до боржника можуть бути застосовані судові процедури банкрутства: розпорядження майном боржника; мирова угода; санація (відновлення платоспроможності) боржника; ліквідація банкрута. Водночас для деяких суб'єктів підприємницької діяльності застосовується не загальна, а спеціальна процедура банкрутства, що обумовлено особливостями ведення ними підприємницької діяльності, їх впливом на суспільне середовище. Втім, не дивлячись на існуючі відмінності у правовому регулюванні, визначальними категоріями відносин неспроможності є неплатоспроможність, неспроможність, банкрутство, боржник, банкрут, кредитори, грошове зобов'язання, зобов'язання публічного характеру (податки), арбітражний керуючий/ліквідатор тощо. Регулювання цих відносин в Україні спрямоване на відновлення платоспроможності боржника як господарюючої одиниці (процедури розпорядження майном боржника та санації; відновлення фінансового стану банку тимчасовою адміністрацією), у разі, якщо такого відновлення не відбулося, на перший план виступає задоволення вимог кредиторів у процедурі ліквідації банкрута. Регулювання відносин неспроможності відбувається за встановленим правовим порядком за участю боржника, кредиторів та інших учасників із різним правовим статусом. Право неспроможності України складається з норм матеріального та процесуального права, ґрунтується на певних принципах, одним з яких є задоволення вимог кредиторів на конкурсних засадах.

Суттєві відмінності в регулюванні неспроможності мають ті відносини, де неплатоспроможним суб'єктом виступає комерційний банк. Щодо банку, віднесеного Національним банком України до категорії неплатоспроможних, застосовується процедура виведення такого банку з ринку фінансових (банківських) послуг, здійснення якої покладено на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб.

Оволодіння курсом передбачає здобуття необхідних знань на лекціях і самостійно, а також у процесі роботи на семінарських заняттях і при виконанні практичних завдань. Є важливим у процесі вивчення дисципліни «Правове регулювання банкрутства» ознайомлення з практикою розгляду господарськими судами справ про банкрутство.

Література. Перелік нормативно-правових та науково-методичної літератури пропонується викладачем, а студенти, спираючись на нього, також підбирають літературу самостійно.

В результаті вивчення курсу студент повинен:

Знати: предмет, метод, систему, джерела права неспроможності (банкрутства); законодавство про неспроможність (банкрутство); суб'єктний склад відносин неспроможності (банкрутства) та правовий статус учасників справи про банкрутство;

Володіти: знаннями про стадії провадження про банкрутство та судові процедури; підстави порушення та припинення провадження у справі про банкрутство; особливості здійснення провадження у справі про банкрутство окремих суб'єктів підприємництва; порядок виведення неплатоспроможного банку з ринку; тощо;

Вміти: скласти заяву ініціюючого кредитора про порушення справи про банкрутство; заяву боржника про порушення щодо нього справи про банкрутство; заяву конкурсного кредитора про визнання вимог такого кредитора у справі про банкрутство боржника; оголошення про порушення справи про банкрутство; мирову угоду та інші.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Арбітражний керуючий - фізична особа, призначена господарським судом у встановленому порядку в справі про банкрутство як розпорядник майна, керуючий санацією або ліквідатор з числа осіб, які отримали відповідне свідоцтво і внесені до Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України;

Банкрутство - визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені у порядку, визначеному законом, грошові вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури;

Банкрут - боржник, неспроможність якого виконати свої грошові зобов'язання встановлена господарським судом.

Боржник - юридична особа - суб'єкт підприємницької діяльності або фізична особа за зобов'язаннями, які виникли у фізичної особи у зв'язку зі здійсненням нею підприємницької діяльності, неспроможний виконати протягом трьох місяців свої грошові зобов'язання після настання встановленого строку їх виконання, які підтверджені судовим рішенням, що набрало законної сили, та постановою про відкриття виконавчого провадження, якщо інше не передбачено законом;

Грошове зобов'язання - зобов'язання боржника сплатити кредитору певну грошову суму відповідно до цивільно-правового правочину (договору) та на інших підставах, передбачених законодавством України. До грошових зобов'язань відносяться також зобов'язання щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування; зобов'язання, що виникають внаслідок неможливості виконання зобов'язань за договорами зберігання, підряду, найму (оренди), ренти тощо та які мають бути виражені у грошових одиницях. До складу грошових зобов'язань боржника, в тому числі зобов'язань щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування, не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції, визначені на дату подання заяви до господарського суду, а також зобов'язання, які виникли внаслідок заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, зобов'язання з виплати авторської винагороди, зобов'язання перед засновниками (учасниками) боржника - юридичної особи, що виникли з такої участі. Склад і розмір грошових зобов'язань, у тому числі розмір заборгованості за передані товари, виконані роботи і надані послуги, сума кредитів з урахуванням відсотків, які зобов'язаний сплатити боржник, визначаються на день подання до господарського суду заяви про порушення справи про банкрутство, якщо інше не встановлено законом;

Заінтересовані особи стосовно боржника - юридична особа, створена за участю боржника, юридична особа, що здійснює контроль над боржником, юридична особа, контроль над якою здійснює боржник, юридична особа, з якою боржник перебуває під контролем третьої особи, власники (учасники, акціонери) боржника, керівник боржника, особи, що входять до складу органів управління боржника, головний бухгалтер (бухгалтер) боржника, у тому числі звільнені з роботи за три роки до порушення провадження у справі про банкрутство, а також особи, які перебувають у родинних стосунках із зазначеними особами та фізичною особою - боржником, а саме: подружжя та їх діти, батьки, брати, сестри, онуки, а також інші особи, щодо яких наявні обґрунтовані підстави вважати їх заінтересованими;

Заінтересовані особи стосовно арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) чи кредиторів визнаються особи в такому ж переліку, як і заінтересовані особи стосовно боржника;

Значні правочини (договори) - правочини (договори) щодо розпорядження майном боржника, балансова вартість якого перевищує один відсоток балансової вартості активів боржника на день укладення правочину (договору);

Іноземна процедура банкрутства - провадження у справі про банкрутство, що здійснюється в іноземній державі згідно з її законодавством;

Іноземний суд - державний або інший уповноважений орган іноземної держави, компетентний здійснювати провадження у справах про банкрутство;

Керуючий іноземною процедурою банкрутства - особа, призначена рішенням іноземного суду в межах іноземної процедури банкрутства на певний час та уповноважена керувати господарською діяльністю або реорганізацією чи ліквідацією боржника, вчиняти дії в інших державах.

Кредитор - юридична або фізична особа, а також органи доходів і зборів та інші державні органи, які мають підтвержені у встановленому порядку документами вимоги щодо грошових зобов'язань до боржника;

Конкурсні кредитори - кредитори за вимогами до боржника, які виникли до порушення провадження у справі про банкрутство і виконання яких не забезпечено заставою майна боржника;

Поточні кредитори - кредитори за вимогами до боржника, які виникли після порушення провадження у справі про банкрутство;

Забезпечені кредитори - кредитори, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника (майнового поручителя);

Ліквідатор - фізична особа, яка відповідно до судового рішення господарського суду організовує здійснення ліквідаційної процедури боржника, визнаного банкрутом, та забезпечує задоволення вимог кредиторів у встановленому законом порядку;

Ліквідаційна маса – усі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або господарського відання на дату відкриття ліквідаційної процедури та виявлені в ході ліквідаційної процедури, за винятком об'єктів житлового фонду, в тому числі гуртожитків, дитячих дошкільних закладів та об'єктів комунальної інфраструктури, що належать юридичній особі - банкруту, які передаються в порядку, встановленому законодавством, до комунальної власності відповідних територіальних громад без додаткових умов і фінансуються в установленому порядку.

Мирова угода у справі про банкрутство – домовленість між боржником і кредиторами стосовно відстрочки та/або розстрочки, а також прощення (списання) кредиторами боргів боржника, яка оформляється шляхом укладення угоди між сторонами;

Мораторій на задоволення вимог кредиторів - зупинення виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), термін виконання яких настав до дня введення мораторію, і припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), застосованих до дня введення мораторію.

Неплатоспроможність - неспроможність боржника виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання перед кредиторами не інакше, як через відновлення його платоспроможності;

Офіційне оприлюднення - оприлюднення відомостей про справу про банкрутство на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України в мережі Інтернет;

Погашені вимоги кредиторів - задоволені вимоги кредиторів, вимоги, щодо яких досягнуто згоди про припинення, у тому числі заміну зобов'язання або припинення зобов'язання в інший спосіб, а також інші вимоги, які відповідно до цього Закону вважаються погашеними;

Правочини (договори), щодо яких є заінтересованість - правочини (договори), сторонами яких є заінтересовані особи зі сторони боржника, арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) чи кредиторів;

Представник працівників боржника - особа, уповноважена загальними зборами (конференцією), на яких присутні не менш як дві третини штатної чисельності працівників боржника, або відповідним рішенням первинної профспілкової організації боржника (а за наявності кількох первинних організацій - їх спільним рішенням) представляти їх інтереси під час провадження у справі про банкрутство з правом дорадчого голосу;

Санація боржника до порушення справи про банкрутство - система заходів щодо відновлення платоспроможності боржника, які може здійснювати засновник (учасник, акціонер) боржника, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, кредитор боржника, інші особи з метою запобігання банкрутству боржника шляхом вжиття організаційно-господарських, управлінських, інвестиційних, технічних, фінансово-економічних, правових заходів відповідно до законодавства до порушення провадження у справі про банкрутство;

Розпорядження майном боржника – система заходів щодо нагляду та контролю за управлінням і розпорядженням майном боржника з метою забезпечення збереження, ефективного використання майнових активів боржника, проведення аналізу його фінансового становища, а також визначення наступної оптимальної процедури (санації, мирової угоди чи ліквідації) для задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів.

Санація – система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів і активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника.

Сторони у справі про банкрутство - конкурсні кредитори (представник комітету кредиторів), боржник (банкрут);

Уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника - особа, уповноважена загальними зборами учасників (акціонерів), що володіють більш як половиною статутного капіталу боржника, представляти їхні інтереси під час провадження у справі про банкрутство з правом дорадчого голосу;

Учасники у справі про банкрутство - сторони, забезпечені кредитори, арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор), власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, державний орган з питань банкрутства, Фонд державного майна України, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника, а також у випадках, передбачених законом, інші особи, які беруть участь у провадженні у справі про банкрутство.

I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Правове регулювання банкрутства»

Тема 1. Поняття та загальна характеристика неспроможності

Економічний та юридичний аспекти банкрутства як суспільного явища. Історія виникнення, розвитку й оформлення поняття банкрутства у правовий інститут неспроможності (банкрутства). Закріплення банкрутства у законодавстві.

Принципи у праві неспроможності.

Тема 2. Право неспроможності в системі права України

Поняття права неспроможності. Мета права неспроможності – задоволення вимог кредиторів. Право неспроможності – нове утворення в системі права України (підходи – інститут господарського права, підгалузь господарського права; комплексний міжгалузевий інститут).

Предмет, метод та система права неспроможності.

Джерела права неспроможності. Законодавство України про неспроможність: загальне, спеціальне.

Поняття неплатоспроможності, неспроможності та банкрутства.

Класифікація норм права неспроможності.

Поняття та види відносин неспроможності.

Тема 3. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності

Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності:

– неплатоспроможність; неспроможність; банкрутство; боржник; банкрут;

– суб'єкти відносин неспроможності: сторони у справі про банкрутство (боржник, кредитори); учасники провадження у справі про банкрутство (арбітражний керуючий; власник майна (уповноважений орган); інші особи; Фонд державного майна України; державний орган у справах про банкрутство; представник органу місцевого самоврядування; представник працівників боржника; заінтересовані особи стосовно боржника; заінтересовані особи стосовно арбітражного керуючого та кредиторів;

– кредиторські вимоги: грошове зобов'язання; податкові зобов'язання; інші. Безспірність кредиторських вимог. Реєстр грошових вимог кредиторів;

– мораторій – інструмент відновлення платоспроможності боржника, збереження активів боржника.

Тема 4. Провадження у справі про банкрутство. Загальна процедура
Підвідомчість справ про банкрутство. Особливості провадження у справі про банкрутство як форми судового процесу.

Етапи (стадії) провадження у справі про банкрутство.

Заява ініціюючого кредитора про порушення справи про банкрутство. Заява боржника про порушення справи про визнання його банкрутом. Склад матеріальних ознак для порушення справи про банкрутство та його підтвердження.

Порушення провадження у справі про банкрутство.

Припинення провадження у справі про банкрутство.

Оскарження судових рішень у справі про банкрутство.

Строки у справі про банкрутство: строк для заявлення вимог конкурсними кредиторами; строк для заявлення вимог поточними кредиторами; процесуальні строки. Правові наслідки недотримання строків під час розгляду справи про банкрутство.

Судові процедури у справі про банкрутство. Розпорядження майном боржника. Мирова угода. Санація (відновлення платоспроможності боржника). Ліквідація. Учасники судових процедур у справі про банкрутство.

Судова практика у справах про банкрутство: Рекомендації Президії Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 04.06.2004 р. №04-5/1193, Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про банкрутство» від 18.12.2009 р. №15.

Тема 5. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності

Банкрутство суб'єктів підприємницької діяльності, що мають суспільну або іншу цінність та суб'єктів підприємництва із особливим статусом (містоутворюючі суб'єкти підприємницької діяльності та особливо небезпечні суб'єкти підприємницької діяльності). Участь органів місцевого самоврядування, центральних органів виконавчої влади у справі про банкрутство. Договір поруки, заява про поруку. Продаж цілісного майнового комплексу.

Банкрутство сільськогосподарських підприємств. Особливості процедури банкрутства сільськогосподарських підприємств.

Банкрутство страхових організацій. Участь державного органу у справах нагляду за страховою діяльністю у справі про банкрутство. Особливості процедури санації страхової організації. Особливості процедури ліквідації страхової організації, визнаної банкрутом. Порядок (черговість) задоволення вимог кредиторів за договорами страхування.

Банкрутство професійних учасників ринку цінних паперів та інститутів спільного інвестування. Сертифікат розпорядника майна. Особливості формування ліквідаційної маси.

Банкрутство емітента чи управителя іпотечних сертифікатів, управителя фонду фінансування будівництва чи управителя фонду операцій з нерухомістю. Особливості формування ліквідаційної маси.

Банкрутство фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності. Особливості процедури банкрутства: мирова угода та ліквідація. Затвердження плану погашення боргів – підстава для зупинення провадження у справі про банкрутство. Арешт на майно фізичної особи – підприємця. Правові наслідки визнання фізичної особи – підприємця банкрутом. Особливості формування ліквідаційної маси. Черговість задоволення вимог кредиторів.

Особливості банкрутства фермерського господарства. Письмова згода усіх членів фермерського господарства на подання заяви про порушення щодо цього господарства справи про банкрутство. Особливості формування ліквідаційної маси. Особливості порядку продажу нерухомого майна та майнових прав фермерського господарства у разі визнання його банкрутом.

Особливості провадження санації боржника його керівником. Повноваження розпорядника майна у процедурі санації боржника його керівником. Правовий статус керівника боржника як керуючого санацією. Порядок розгляду вимог кредиторів та складання реєстру грошових вимог кредиторів.

Особливості застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником. Подання заяви про порушення справи про банкрутство власником або ліквідаційною комісією, призначеною власником. Процедура ліквідації – загальна та

спрощена. Солідарна відповідальність власника майна (уповноваженої ним особи), керівника боржника, голови ліквідаційної комісії боржника.

Тема 6. Організаційно-правові засади регулювання неплатоспроможності банків в Україні

Еволюція інституту банківської неспроможності: виникнення та розвиток банківської справи; банкрутства банкірів та банків в Афінах, Римі, Середньовічній Італії; французька та германська групи конкурсного законодавства середніх віків; інститут неспроможності України-Руси; запровадження спеціального законодавства для врегулювання неспроможності кредитних установ у 20 ст.; методи регулювання банківської неспроможності у світових правових системах.

Зарубіжний досвід регулювання неспроможності кредитних установ. Адміністративний та судовий порядки визнання банку банкрутом.

Акти міжнародних співтовариств з правового регулювання неспроможності кредитних установ. Директива 2001/24 ЄС стосовно заходів щодо відновлення платоспроможності та ліквідації кредитних установ. Модельний закон МПА «Про банкрутство банків».

Законодавчі підходи до правового регулювання неспроможності банків в Україні, етапи становлення та розвитку законодавства, що регулює відносини банківської неспроможності: перший – з 1992 р. по 2000 р.; другий – з 2000 р. по 2012 р.; третій – з 2012 р.

Регулювання відносин банківської неплатоспроможності в Україні на сучасному етапі. Закони України «Про банки і банківську діяльність» та «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» у системі законодавства України, що регулює відносини неспроможності на ринку банківських послуг. Національний банк України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як суб'єкти владних повноважень у відносинах банківської неплатоспроможності.

Поняття неплатоспроможності банків в Україні. Категорії «проблемний банк», «неплатоспроможний банк».

Підстави та механізм віднесення банку до категорії неплатоспроможних в Україні. Виведення неплатоспроможного банку з ринку як фінансово-правовий механізм врегулювання боргів неплатоспроможного банку. Тимчасова адміністрація в системі відносин виведення неплатоспроможного банку з ринку фінансових (банківських) послуг. Відкликання банківської ліцензії як передумова ліквідації неплатоспроможного банку. Правові наслідки відкликання банківської ліцензії. Ліквідація неплатоспроможного банку.

Повноваження уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію банку. Кредитори у відносинах банківської неплатоспроможності.

Тема 7. Транскордонна неплатоспроможність

Правова природа транскордонної неплатоспроможності. Співвідношення термінів «неплатоспроможність», «неспроможність», «банкрутство» у відносинах транскордонної неплатоспроможності.

Доктрина транскордонної неплатоспроможності: теорія універсальності, теорія територіальності, теорія синергії.

Джерела міжнародного правового регулювання транскордонної неплатоспроможності: Типовий закон ЮНСІТРАЛ, Регламент Ради ЄС №1346/2000; проект транснаціональної неспроможності Північноамериканської угоди вільної торгівлі.

Регулювання транскордонної неплатоспроможності у законодавстві України. Поняття закритого та відкритого режимів визнання та виконання рішень іноземних судів, у тому числі в Україні.

Тема 8. Кримінальна та адміністративна відповідальність у сфері банкрутства

Кримінальна відповідальність за доведення до банкрутства. Проблеми кримінально-правового регулювання банкрутства. Розкриття злочинів, пов'язаних з процесом банкрутства.

Адміністративна відповідальність за приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконні дії у разі банкрутства, фіктивне банкрутство.

II. РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Правове регулювання банкрутства»

Шифр галузі, найменування галузі знань, код напрямку, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Організаційно-методична характеристика навчальної дисципліни	
	Академічна характеристика	Структура
	Рік навчання: 1 Семестр: другий Кількість годин на тиждень: Статус курсу: вибірковий Кількість ECTS кредитів: 3,5	Кількість годин: 90 Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота: 60 Вид підсумкового контролю: залік

2.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Кількість годин			
		всього	лекцій	семінарських занять	самостійна та індивіду- альна робота
1.	Тема 1. Поняття та загальна характеристика неспроможності (банкрутства)		2	2	
2.	Тема 2. Право неспроможності в системі права України		2	2	
3.	Тема 3. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності		2	2	
4.	Тема 4. Проведення у справі про банкрутство. Загальна процедура		2	2	
5.	Тема 5. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності		2	2	
6.	Тема 6. Фінансово-правове регулювання неплатоспроможності банків в Україні		2	2	
7.	Тема 7. Транскордонна неплатоспроможність		2	2	
8.	Тема 8. Кримінальна та адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері банкрутства		2	На само- стійне опрацюв.	
ВСЬОГО		90	16	14	60

2.2. МЕТА. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Проведення лекційних занять націлено на донесення теоретичних та наукових знань по дисципліні, на сприяння розвитку у студентів розумової діяльності та розширення світогляду

Заняття 1. Тема 1. Поняття та загальна характеристика неспроможності (банкрутства)

План

1. Вступ
2. З історії розвитку інституту банкрутства
3. Принципи у праві неспроможності

Заняття 2. Тема 2. Право неспроможності в системі права України

План

1. Поняття та мета права неспроможності. Право неспроможності в системі права України.
2. Предмет, метод та система права неспроможності.
3. Джерела права неспроможності. Законодавство України про неспроможність.
4. Класифікація норм права неспроможності: матеріальні, процесуальні.
5. Поняття та види відносин неспроможності

Заняття 3. Тема 3. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності

План

1. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності:
 - 1.1. Неплатоспроможність; неспроможність; банкрутство; боржник; банкрут;
 - 1.2. Суб'єкти відносин неспроможності:
 - а) сторони у справі про банкрутство: боржник, кредитори;
 - б) учасники провадження у справі про банкрутство: арбітражний керуючий; власник майна (уповноважений орган); інші особи; ФДМУ; державний орган у справах про банкрутство; представник органу місцевого самоврядування; представник працівників боржника (їх роль та порядок участі у справі);
 - в) заінтересовані особи стосовно боржника.
 - 1.3. Кредиторські вимоги (грошове зобов'язання: цивільно-правові зобов'язання; б) податкові зобов'язання; в) інші). Характеристика кредиторських вимог за критерієм безспірності.
 - 1.4. Мораторій. Поняття, умови застосування. Проблеми.

Заняття 4. Тема 4. Проведення у справі про банкрутство. Загальна процедура

План

1. Відкриття провадження у справі про банкрутство:
 - 1.1. Склад матеріальних ознак для порушення справи про банкрутство та його підтвердження;
 - 1.2. Заява кредитора про порушення справи про банкрутство;
 - 1.3. Заява боржника про визнання його банкрутом.
2. Судові процедури у справі про банкрутство. Поняття, призначення, правове регулювання:
 - 2.1. Розпорядження майном
 - 2.2. Санація

2.3. Ліквідація

2.4. Мирова угода

3. Припинення провадження у справі про банкрутство

4. Строки у справі про банкрутство.

5. Судова практика у справах про банкрутство: Рекомендації Президії Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 04.06.2004 р. №04-5/1193, Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про банкрутство» від 18.12.2009 р. №15.

Заняття 5. Тема 5. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності

План

1. Банкрутство суб'єктів підприємницької діяльності, що мають суспільну та іншу цінність, та суб'єктів з особливим статусом (містоутворюючі та особливо небезпечні)
2. Банкрутство сільськогосподарських підприємств
3. Банкрутство фермерських господарств
4. Банкрутство страхових організацій
4. Банкрутство професійних учасників ринку цінних паперів
6. Банкрутство фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності
7. Особливості провадження санації боржника його керівником.
8. Особливості застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником (за спрощеною процедурою);

Заняття 6. Тема 6. Фінансово-правове регулювання неплатоспроможності банків в Україні

План

1. Світовий досвід виникнення банківської справи та її припинення унаслідок банкрутства
2. Етапи становлення українського законодавства щодо регулювання банківської неплатоспроможності в період 1992–2012 років
3. Поняття неплатоспроможності банку в Україні
4. Поняття та форми припинення банку в Україні
5. Суб'єкти владних повноважень у відносинах банківської неплатоспроможності:
 - 5.1. Національний банк України як суб'єкт визнання банку неплатоспроможним

5.2. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як суб'єкт виведення неплатоспроможного банку з ринку

6. Інститут тимчасової адміністрації в механізмі припинення неплатоспроможного банку

7. Ліквідація неплатоспроможного банку

8. Кредитори у відносинах банківської неплатоспроможності

Заняття 7. Тема 7. Транскордонна неплатоспроможність

План

1. Правова природа транскордонної неплатоспроможності. Співвідношення термінів «неплатоспроможність», «неспроможність», «банкрутство» у відносинах транскордонної неплатоспроможності

2. Доктрина транскордонної неплатоспроможності: теорія універсальності, теорія територіальності, теорія синергії

3. Джерела правового регулювання транскордонної неплатоспроможності (ЄС, інші регіони)

4. Регулювання транскордонної неплатоспроможності у законодавстві України про неспроможність

5. Поняття закритого та відкритого режимів визнання та виконання рішень іноземних судів.

Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні

Заняття 8. Тема 8. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері банкрутства

План

1. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері банкрутства: цивільно-правова, кримінальна, адміністративна

2. Цивільно-правова відповідальність у сфері банкрутства

3. Декриміналізація злочинів у сфері банкрутства. Закон України від 15.11.2011, № 4025-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності». Адміністративна відповідальність за нормами КУпАП

4. Кримінальна відповідальність за доведення до банкрутства

2.3. ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є сполучною ланкою між лекційними заняттями та самостійною роботою і мають на меті поглиблене засвоєння теоретичних понять і термінів з дисципліни та набуття практичних навиків.

В процесі семінарських занять з'ясовується ступінь:

- засвоєння понятійно-термінологічного апарату та основних положень предмету, вміння розкривати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові питання курсу, розв'язувати конкретні ситуації;
- опанування змісту нормативно-правових актів шляхом їх роз'яснення та процесу застосування до конкретних ситуацій;
- одержання практичних навичок з підготовки процесуальних документів у справі про банкрутство.

Одним із важливих завдань проведення занять є отримання студентами навиків публічних виступів і дискусій, а також аналітичного та обґрунтованого підходу до розв'язання складних питань і відпрацювання можливих рішень у майбутній професійній діяльності.

Підготовка до семінарських занять включає використання лекційного матеріалу; вивчення рекомендованої нормативно-правової бази та наукової літератури; підготовку за пропозицією викладача доповідей, повідомлень, рефератів тощо.

основними формами роботи на семінарських заняттях є: виступи з питань, передбачених планом семінарських занять, які мають поєднувати виклад теоретичного матеріалу з аналізом порядку застосування відповідних нормативно-правових актів; обговорення дискусійних та проблемних питань, набуття практичних навичок роботи з основними джерелами, такими як Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», Господарський процесуальний кодекс України.

Перевірка знань здійснюється на підставі оцінювання повноти і правильності виконання письмових завдань, у разі усної відповіді – оцінюється участь студента в обговоренні дискусійних питань, враховується рівень здатності студента аналізувати матеріал з проблемних питань, а також аргументувати власну позицію, викладати матеріал логічно, послідовно.

Студент має продемонструвати:

- належний рівень опанування теоретичного матеріалу, наведеного у навчальній та рекомендованій літературі, лекціях;
- вміння свідомо оперувати спеціально-юридичною термінологією;
- здатність до застосування системного, порівняльного, історичного, формально-логічного та інших методів аналізу в ході вивчення зазначеного курсу;
- знання та розуміння відповідних законодавчих та інших нормативно-правових актів.

Оцінка знань відбувається відповідно до рейтингової системи, запровадженої у Національному університеті «Києво-Могилянська академія».

Семінарське заняття 1. Тема 1. Поняття та загальна характеристика неспроможності (банкрутства)

Контрольні питання

1. Неспроможність (банкрутство) як соціально-економічне явище. Вчення про кризу.
2. Регулювання банкрутства у давні часи, середньовіччя, капіталізму (Давній Рим, Італія, країни французької та німецької груп)
3. Регулювання банкрутства: Русь–Україна, царська Росія, часи СРСР, РФ.
4. Розвиток інституту банкрутства, його законодавче закріплення в розвинутих країнах світу: на прикладі Німеччини, США, Японії тощо.
5. Принципи відносин неспроможності. Підходи українських вчених до розкриття принципів, на яких ґрунтується інститут неспроможності (банкрутства)

Література:

Основна: 14, 21, 26, 28

Додаткова: 35, 37, 41, 42, 45-46, 48, 49, 50, 55, 57, 59, 61, 64, 65, 66

Семінарське заняття 2. Тема 2. Право неспроможності в системі права України.

Контрольні питання

1. Поняття та мета права неспроможності. Право неспроможності в системі права України.
2. Предмет, метод та система права неспроможності.
3. Джерела права неспроможності. Законодавство України про неспроможність.
4. Класифікація норм права неспроможності: матеріальні, процесуальні.
5. Поняття та види відносин неспроможності.

Література:

Основна: 14, 21, 26, 28

Додаткова: 35, 37, 41, 42, 45-46, 48, 49, 50, 55, 57, 59, 61, 64, 65, 66

Семінарське заняття 3. Тема 3. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності

Контрольні питання

1. Визначальні категорії правового регулювання відносин неспроможності:
 - 1.1. неплатоспроможність; неспроможність; банкрутство; боржник; банкрут;
 - 1.2. суб'єкти відносин неспроможності:
 - а) сторони у справі про банкрутство: боржник, кредитори;
 - б) учасники провадження у справі про банкрутство: арбітражний керуючий; власник майна (уповноважений орган); інші особи; ФДМУ; державний орган у справах про банкрутство;

представник органу місцевого самоврядування; представник працівників боржника (їх роль та порядок участі у справі);

в) заінтересовані особи стосовно боржника.

1.3. кредиторські вимоги: а) грошове зобов'язання; б) податкові зобов'язання; в) інші.

Характеристика кредиторських вимог за критерієм безспірності. Реєстр грошових вимог кредиторів, поняття, порядок формування та затвердження

1.4. Мораторій. Поняття, умови застосування. Проблеми.

Література:

Основна: 2, 5, 6, 7, 25, 26, 27, 28, 32

Додаткова: 37, 38, 44, 47, 50, 51, 52, 53, 59, 61, 62, 67

Семінарське заняття 4. Тема 4. Проведення у справі про банкрутство: загальна процедура

Контрольні питання

1. Порушення справи про банкрутство:

- склад матеріальних ознак для порушення справи про банкрутство та його підтвердження;
- заява кредитора про порушення справи про банкрутство;
- заява боржника про визнання його банкрутом.

2. Строки у справі про банкрутство.

3. Судові процедури у справі про банкрутство. Поняття, призначення, правове регулювання.

- розпорядження майном;
- мирова угода;
- санація (відновлення платоспроможності);
- ліквідація.

4. Припинення провадження у справі про банкрутство.

Література:

Основна: 2, 3, 5, 6, 7, 12, 14, 25, 26, 27, 28, 32

Додаткова: 37, 38, 44, 47, 50, 51, 52, 53, 59, 61, 67

Семінарське заняття 5. Тема 5. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності

Контрольні питання

1. Банкрутство суб'єктів підприємницької діяльності, що мають суспільну та іншу цінність, та суб'єктів з особливим статусом (містоутворюючі та особливо небезпечні)

2. Банкрутство сільськогосподарських підприємств

3. Банкрутство фермерських господарств
4. Банкрутство страхових організацій
4. Банкрутство професійних учасників ринку цінних паперів
6. Банкрутство фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності
7. Особливості провадження санації боржника його керівником. Особливості застосування процедури банкрутства до боржника, що ліквідується власником (за спрощеною процедурою)
8. Особливості банкрутства інших суб'єктів підприємницької діяльності, визначених у Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»

Література:

Основна: 7, 19, 21, 24, 26–28, 32

Додаткова: 38, 52, 53

Семінарське заняття 6. Тема 6. Фінансово-правове регулювання неплатоспроможності банків в Україні

План

Контрольні питання

1. Світовий досвід виникнення банківської справи та її припинення унаслідок банкрутства
2. Етапи становлення українського законодавства щодо регулювання банківської неплатоспроможності в період 1992–2012 років
3. Поняття неплатоспроможності банку в Україні
4. Поняття та форми припинення банку в Україні
5. Суб'єкти владних повноважень у відносинах банківської неплатоспроможності:
 - 5.1. Національний банк України як суб'єкт визнання банку неплатоспроможним
 - 5.2. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як суб'єкт виведення неплатоспроможного банку з ринку
6. Інститут тимчасової адміністрації в механізмі припинення неплатоспроможного банку
7. Ліквідація неплатоспроможного банку
8. Кредитори у відносинах банківської неплатоспроможності

Література:

Основна: 4, 8, 10, 21, 22, 23, 27, 29, 30, 34

Додаткова: 37, 38, 58, 62, 68

Семінарське заняття 7. Тема 7. Транскордонна неплатоспроможність

1. Правова природа транскордонної неплатоспроможності. Співвідношення термінів «неплатоспроможність», «неспроможність», «банкрутство» у відносинах транскордонної неплатоспроможності
2. Доктрина транскордонної неплатоспроможності: теорія універсальності, теорія територіальності, теорія синергії
3. Джерела правового регулювання транскордонної неплатоспроможності (ЄС, інші регіони)
4. Регулювання транскордонної неплатоспроможності у законодавстві України про неспроможність
5. Поняття закритого та відкритого режимів визнання та виконання рішень іноземних судів. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні

Література:

Основна: 13, 15, 17, 18, 21

Додаткова: 35, 43

III. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш широкого огляду тематики курсу з використанням матеріалів періодичних видань, наукових праць, монографій з окремих питань дисципліни.

Важливою складовою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних робіт. Виконання індивідуальних робіт має на меті закріплення знань теоретичного курсу.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Завдання	Література	Форма контролю
1	Дослідити світовий досвід регулювання банкрутства (РФ, Білорусь, США, Німеччина тощо)	Пошук літератури самостійний	Доповіді на семінарі
3	Строки у провадженні у справі про банкрутство	7, а також пошук літератури самостійний	Обговорення на семінарі Підготовка схем строків процедури банкрутства
3	Дослідити інститут мораторію у відносинах неспроможності та його проблематику	7, 20, 27, 28, 29	Обговорення на семінарі
3	Продаж майна у провадженні у справі про банкрутство як шлях	7, а також пошук літератури	Доповіді на семінарі

	відновлення платоспроможності боржника у процедурі санації та задоволення вимог кредиторів у процедурі ліквідації: правовий механізм	самостійний	
б	Юридична відповідальність за правопорушення у сфері банкрутства	7, 9, 24, 40, а також пошук літератури самостійний	Реферат

ОБСЯГ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва	Кількість годин
1.	Підготовка до семінарських занять Знайомство із судовою практикою (через Державний реєстр судових рішень) для обговорення на семінарах проблемних питань, що виникають у судовій практиці Підготовка доповідей Підготовка схем щодо процедур банкрутства (строків, учасників тощо) Підготовка рефератів	60

IV. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Цей розділ містить інформацію щодо форм організації поточного та підсумкового контролю, розподіл балів за різні види роботи, шкалу та критерії оцінювання.

4.1. МЕТА І ФОРМИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Мета поточного контролю – оцінити ступінь засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та рівень знань студентів.

Згідно до методики рейтингової оцінки поточний рейтинг студента розраховується як сума балів за всіма видами практичних завдань (плюс показники відвідування лекцій та семінарських занять) нараховується протягом семестру.

Студенти, поточні знання яких оцінені на «незадовільно» (0-29 балів) вважаються не атестованими і до заліку з дисципліни не допускаються. Студенти, які за роботу у семестрі та на заліку набрали 30-59 балів мають право на перескладання.

1. Поточний контроль відбувається протягом семестру на семінарських заняттях за допомогою таких форм роботи студентів як:

виступи з питань планів семінарських занять, які мають поєднувати виклад теоретичного матеріалу з аналізом відомих студентам юридичних категорій та явищ правової системи України;

обговорення дискусійних питань.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за роботу на семінарі – 30 балів;

контрольна робота за пройденим теоретичним матеріалом.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за контрольну роботу – 20 балів.

2. Письмова індивідуальна робота – реферат або схема виконується студентами протягом семестру і представляють собою аналітичну письмову роботу студента, виконану на тему, запропоновану викладачем або обрану студентом самостійно за попереднім узгодженням з викладачем.

Обсяг реферату – 8-10 сторінок друкованого тексту.

Обсяг схеми (схем) визначається ступенем розкриття досліджуваного питання – 1-2 сторінки.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за реферат, схему – 20 балів.

Форми контролю та визначення рейтингу

№	Вид контролю	Термін	Максимальна кількість балів
1.	Поточний контроль на семінарських заняттях	Протягом семестру	30
2.	Контрольна робота	Протягом семестру	20
3.	Письмова індивідуальна робота (реферат, схема) або Контрольна робота	Протягом семестру	20
4.	Залік		30
Максимальна сума балів разом			100

МЕТА І ФОРМИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Підсумковий контроль за семестр здійснюється у формі заліку з метою опанування студентами теоретичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Залік складається шляхом усної відповіді на питання білету.

Білет має два питання рівнозначної складності, які охоплюють вивчені за семестр теми.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Місце права неспроможності в системі права України

2. Характеристика інституту неспроможності
3. Предмет і метод права неспроможності
4. Принципи права неспроможності
5. Система законодавства України про неспроможність
6. Система законодавства України про неплатоспроможність банків
7. Законодавство, що регулює провадження у справах про банкрутство. Норми матеріального та процесуального права
8. Поняття неплатоспроможності. Співвідношення понять «неплатоспроможність», «неспроможність», «банкрутство»
9. Поняття банкрутства, суб'єкта банкрутства
10. Правова категорія «кредитор» у відносинах неспроможності. Визначення та характеристика
11. Класифікація кредиторів у відносинах неспроможності
12. Конкурсні кредитори у справі про банкрутство
13. Привілейовані кредитори у відносинах неспроможності
14. Визначення поняття та сутності поточних кредиторів. Поточні кредитори та відносини неспроможності
15. Зобов'язання боржника у відносинах неспроможності. Поняття та класифікація
16. Грошове зобов'язання у відносинах неспроможності
17. Погашені вимоги кредиторів
18. Склад ознак – підстав для порушення справи про банкрутство.
19. Підстави, за якими суд відмовляє у прийнятті заяви про порушення справи про банкрутство
20. Повернення заяви про порушення справи про банкрутство
21. Особи, які мають право ініціювати порушення справи про банкрутство
22. Обов'язок боржника звернутися до суду із заявою про порушення щодо нього справи про банкрутство
23. Заява кредитора про порушення справи про банкрутство. Додатки до неї
24. Заява боржника про порушення справи про банкрутство. Додатки до неї
25. Відкликання заяви про порушення справи про банкрутство
26. Сторони справи про банкрутство
27. Збори кредиторів – представницький орган кредиторів. Порядок скликання, повноваження
28. Комітет кредиторів – представницький орган кредиторів: утворення, повноваження, порядок скликання

29. Учасники провадження у справі про банкрутство
30. Арбітражний керуючий. Поняття, характеристика
31. Розпорядник майна боржника
32. Керуючий санацією боржника
33. Ліквідатор банкрута
34. Уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що здійснює процедуру тимчасової адміністрації неплатоспроможного банку
35. Уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що здійснює процедуру ліквідації неплатоспроможного банку
36. Тимчасова адміністрація неплатоспроможного банку. Мета діяльності, повноваження
37. Санація боржника до порушення провадження у справі про банкрутство. Мета, порядок, строк здійснення. План санації
38. Оскарження судових рішень у процедурі банкрутства
39. Судові процедури у справі про банкрутство
40. Розпорядження майном. Мета, завдання, порядок та строк процедури розпорядження майном боржника
41. Порушення провадження у справі про банкрутство
42. Рішення суду у процедурі розпорядження майном
43. Реєстр грошових вимог кредиторів. Зміст, порядок складання та затвердження
44. Санація. Мета, завдання, порядок та строк процедури санації
45. Учасники провадження у процедурі санації, їх правовий статус
46. Інвестор як учасник процедури санації. Подання пропозицій, план санації
47. План санації. Поняття, порядок розроблення, затвердження, виконання
48. Ліквідація. Поняття, мета, завдання, порядок та строк процедури ліквідації банкрута
49. Учасники провадження у процедурі ліквідації, їх правовий статус
50. Ліквідатор. Правовий статус, повноваження, заміна ліквідатора
51. Ліквідаційна комісія. Функції ліквідатора при ліквідації банкрута
52. Функції суду у процедурі ліквідації
53. Правові наслідки визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури
54. Рішення суду у процедурі ліквідації та їх процесуальна форма
55. Ліквідаційна маса. Склад, оцінка, порядок продажу
56. Черговість задоволення вимог кредиторів
57. Звіт ліквідатора, ліквідаційний баланс. Наслідки їх затвердження судом
58. Припинення провадження у справі про банкрутство. Припинення юридичної особи, визнаної банкрутом

59. Поняття та характеристика інституту мирової угоди у відносинах неспроможності
60. Зміст мирової угоди
61. Умови мирової угоди, порядок її укладення та затвердження судом
62. Визнання мирової угоди недійсною. Розірвання мирової угоди
63. Наслідки невиконання мирової угоди
64. Суб'єкти підприємництва, процедура банкрутства щодо яких має особливості
65. Банкрутство суб'єкта підприємницької діяльності, що має соціальну або іншу цінність, або є суб'єктом підприємницької діяльності з особливим статусом
66. Правове регулювання неплатоспроможності комерційних банків в Україні
67. Порядок формування вимог кредиторів до неплатоспроможного банку
68. Черговість задоволення вимог кредиторів неплатоспроможного банку
69. Національний банк України як суб'єкт визнання банку неплатоспроможним
70. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб як суб'єкт виведення неплатоспроможного банку з ринку

VII. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ, УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Рівень поточних знань студентів оцінюється відповідно до методики рейтингової оцінки. Сутність методики полягає у визначенні поточного рейтингу студента, що розраховується як сума балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи і наращується протягом семестру.

За результатами складання заліку якості підсумкових знань студента оцінюється за рейтинговою системою та трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS.

Таблиця

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS.

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	5 (відмінно)		A (відмінно)
			B

81 – 90	4 (добре)	Зараховано	(дуже добре)
71 – 80			С (добре)
66 – 70	3 (задовільно)		Д (задовільно)
60 – 65			Е (достатньо)
30 - 59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 - 29			F (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)

VI. ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ

Завдання № 1

1. Визначити місце права неспроможності в системі права України
2. Які строки провадження у справі про банкрутство?

Завдання № 2

1. Визначити ознаки інституту неспроможності.
2. Які функції суду у процедурі ліквідації?

Завдання № 3

1. Окреслити предмет права неспроможності.
2. Зробіть класифікацію зобов’язань боржника у відносинах неспроможності..

Завдання № 4

1. Дайте характеристику принципів права неспроможності
2. Дайте характеристику правової категорії «кредитор» у відносинах неспроможності.

Завдання № 5

1. Визначити систему законодавства України про неспроможність
2. Як визначити грошове зобов'язання у відносинах неспроможності

Завдання № 6

1. Які сторони справи про банкрутство?
2. За якими підставами суд відмовляє у прийнятті заяви про порушення справи про банкрутство

Завдання № 7

1. Визначити структуру системи законодавства України про неплатоспроможність банків
2. В які строки та в якому порядку скликаються збори кредиторів?

Завдання № 8

1. Визначити співвідношення понять «неплатоспроможність», «неспроможність», «банкрутство»
2. Які повноваження ліквідатора?

Завдання № 9

1. Визначити коло суб'єктів банкрутства
2. В якій процесуальній формі приймаються рішення суду у процедурі ліквідації?

Завдання № 10

1. Зробити класифікацію кредиторів у відносинах неспроможності
2. Визначити функції ліквідатора при ліквідації банкрута

Завдання № 11

1. Які особи мають право ініціювати порушення справи про банкрутство?
2. Визначити правові наслідки визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Завдання № 12

1. Хто є конкурсними кредиторами у справі про банкрутство
2. Охарактеризуйте інститут мирової угоди у відносинах неспроможності

Завдання № 13

1. Визначити правовий статус заставних кредиторів у відносинах неспроможності.
2. Хто є суб'єктом виведення неплатоспроможного банку з ринку?

Завдання № 14

1. Який порядок задоволення вимог поточних кредиторів?
2. Визначити судові процедури у справі про банкрутство

Завдання № 15

1. Визначити повноваження Національного банку України у регулюванні відносин банківської неплатоспроможності
2. Які права інвестора як учасника процедури санації?

Завдання № 16

1. Який склад матеріальних ознак – підстав для порушення справи про банкрутство?
2. Який порядок продажу ліквідаційної маси?

Завдання № 17

1. Напишіть проект заяви ініціюючого кредитора про порушення справи про банкрутство
2. Який порядок складання реєстру грошових вимог кредиторів?

Завдання № 18

1. Напишіть проект заяви боржника про порушення щодо нього справи про банкрутство
2. Визначити порядок ліквідаційного провадження

Завдання № 19

1. Який порядок утворення комітету кредиторів?
2. Визначити повноваження арбітражного керуючого

Завдання № 20

1. Складіть план санації банкрута
2. Який порядок здійснення процедури розпорядження майном?

Завдання № 21

1. Яка мета санації банкрута?
2. Які наслідки невиконання мирової угоди?

Завдання № 22

1. Визначити учасників процедури санації.
2. Коли виникає обов'язок боржника звернутися до суду з заявою про порушення щодо нього справи про банкрутство?

Завдання № 23

1. Розкрийте повноваження розпорядника майна
2. Яка процедура укладення мирової угоди в банкрутстві?

Завдання № 24

1. Які повноваження має керуючий санацією?
2. Які особливості порушення провадження у справі про банкрутство?

Завдання № 25

1. Які особливості банкрутства фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності
2. Визначити черговість задоволення вимог кредиторів

Завдання № 26

1. Які наслідки затвердження судом звіту ліквідатора, ліквідаційного балансу
2. Визначити зміст мирової угоди

Завдання № 27

1. В якому разі мирова угода є недійсною?
2. Визначити учасників провадження у процедурі розпорядження майном

Завдання № 28

1. Процедура банкрутства яких суб'єктів підприємництва має особливості?
2. Виготувати проекти процесуальних документів у справі про банкрутство

Завдання № 29

1. Визначити правовий статус учасників провадження у процедурі ліквідації
2. Охарактеризувати виведення неплатоспроможного банку з ринку фінансових послуг як механізм врегулювання боргів неплатоспроможного банку

Завдання № 30

1. Який порядок припинення юридичної особи, визнаної банкрутом?
2. Визначити представницькі органи у відносинах неспроможності

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України
2. Господарський кодекс України
3. Цивільний кодекс України
4. Господарський процесуальний кодекс України
5. Кримінальний кодекс України
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення
7. Закон України «Про банки і банківську діяльність»
8. Закон України «Про банкрутство»
9. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2012 р. № 4212– VI
10. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб від 23.02.2012 р
11. Постанова/Положення, Національний банк, від 17.08.2012, № 346 «Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства»
12. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про банкрутство» від 18.12.2009 р. №15// Вісник Верховного Суду України, 2010, 00, №2
13. Регламент Ради ЄС №1346/2000 Council regulation (EC) No 1346/2000 of 29 May 2000 on insolvency proceedings // Official Journal L 160, 30.6.2000. - P. 1–18.
14. Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 04.06.2004, № 04-5/1193 "Про деякі питання практики застосування Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом
15. Типовий закон ЮНСІТРАЛ «Про трансграничну неспроможність» 30.05.1997 р./ Інформаційно-аналітичний центр Ліга, ТОВ «Ліга:Закон»
16. Бірюков О. Банкрутство: курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 239 с.
17. Бірюков О. М. Транскордонні банкрутства і міжнародне приватне право. – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2010.- 471 С.
18. Бірюков О. М. Транскордонні банкрутства : теорія і практика : монографія / О. М.

Бірюков. – К.: Видав.-поліграф. центр «Київський університет», 2008. – 318 с.

19. Бобкова А.Г., Татькова З.Ф. Правове регулювання відносин у процедурі банкрутства: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 152 с.

20. Джунь В. Вопросы применения законодательства о ликвидации коммерческих банков. Проблемы ликвидации банков в связи с их финансовой несостоятельностью. - Юридическая практика, № 43 (305), 28 окт.2003 г.

21. Джунь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. Монографія. – Видання друге, виправлене і доповнене. - К.:Юридическая практика, 2006 - 384 с.

22. Лобач О.М. Фінансово-правове регулювання припинення діяльності неплатоспроможного банку / Дис. ... канд. юрид наук: 12.00.07.

23. Кримінальні банкрутства – засоби запобігання та викриття: Науково-практичний посібник / Ніколаюк С.І., Никифорчук Д.Й., Шевчук О.О., Савчук Є.Г. – К.: КНТ, 2008. – 232с.

24. Поляков Б.М. Законодавство України про банкрутство: теорія та практика його застосування. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. – 240 с.

25. Поляков Б.М. Закон Украины «О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом»: Научно-практический комментарий/ Под общей редакцией Д.Н. Притыки. – К.: Концерн «Издательский Дом «In Юре», 2003. – 272 с.

26. Поляков Б.М. Право несостоятельности (банкротства) в Украине. – К.: Концерн «Видавничий Дім «In Юре», 2003. – 440 с.

27. Пригуза П.Д. Настільна книга професійного судді. Розгляд господарських справ конкурсного провадження: неспроможність та банкрутство. (Алгоритми процесуальної діяльності, науково-практичний коментар). – Харків, Харків юридичний, 2010. – 428 с.

28. Правове регулювання банкрутства: Підручник/ за заг. ред. Л.С. Сміяна. – К.: КНТ, 2009. – 464 с.

29. Закон України «Про банки і банківську діяльність»: Науково-практичний коментар / За заг. Ред. В.С. Стельмаха. – К.: Концерн «Видавничий Дім «In Юре», 2006. -520 с.

30. Степанов А.А. Предупреждение банкротства в рамках производства по делу о банкротстве: Теория и практика: Монография. – К.: КНТ, 2008. – 312 с.

31. Гелюкина М.В. Конкурсное право: Теория и практика несостоятельности (банкротства). – М.: Дело, 2002. – 536с.

32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»/ за заг. ред. О.І. Харитонові. – Х.: ООО «Одісей», 2008. – 336 с.

33. Чернадчук В.Д. Правове регулювання неплатоспроможності банків: Навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2007. – 230 с.

Додаткова:

34. Баренбойм П. Правовые основы банкротства: Учебное пособие. – М.: Белые Альвы, 1995. - 200 с.

35. Бірюков О.М. Порівняльно-правовий аналіз інституту неспроможності у законодавстві України та деяких іноземних країн. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. – Київ, 1999.

36. Бутирський А.А. Правова природа засобів відновлення платоспроможності боржника/ Вісник господарського судочинства. – 2006. - №3. – с.190-196.

37. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій. – К.: Атака, 2005. – 624 с.

38. Вовк Д. Банкрутство підприємства: процедура/ Ред. Я. Кавторєва. – Х.: Фактор, 2009. – 368 с.

39. Грек Б.М. Банкрутство. Цивільний та кримінально-правовий аспекти: Монографія. – К.: Прецедент, 2006.- 303 с.

40. Деякі питання вдосконалення чинного законодавства про банкрутство// Санація та банкрутство. - №3, 2005.

41. Іванюта С.М. Антикризове управління. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.

42. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В., Федорова В.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.

43. Муранов А. И. Вопросы признания и (или) приведения в исполнение иностранных решений в России // http://www.muranov.ru/pdf/Some_issues_of_enforcement_of_foreign_judgments_in_Russia.pdf.

44. Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Застосування законодавства про банкрутство/ Упоряд. Б.М. Поляков; Відп. ред.. В.С. Москаленко. – Вип..2. – К.: Праксі, 2006. -544 с.

45. Поляков Б.М. Давньоримський конкурсний процес/ Санація та банкрутство. – 2005. – №2. – с.59-61.

46. Поляков Б.М. Давньоруський конкурсний процес/ Санація та банкрутство. – 2006. – №1. – с.89.

47. Поляков Б.М. Коментар судової практики Верховного Суду України у правах про банкрутство/ Б.М. Поляков. – К.: Логос, 2008. – 488 с.

48. Поляков Б.М. Конкурсний процес середньовічної Італії/ Санація та банкрутство. – 2005. – № 2. – с.61-62.
49. Поляков Б.М. Конкурсний процес царської Росії / Санація та банкрутство. – 2006. – №1. – с.90-91.
50. Б.М. Поляков. Право неспроможності (банкрутства) в Україні: підруч. Для студ вищ. навч. закл./ Б.М. Поляков. – К.: Ін Юре, 2011. -560 с.
51. Комментарий к Федеральному закону «О несостоятельности (банкротстве)»: Постатейный научно-практический/ Под ред. В.Ф. Попондопуло. 2-е изд., доп. – М.: Омега-Л, 2003. – 488 с.
52. П.Д. Пригуза. Настільна книга професійного судді. Розгляд господарських справ конкурсного провадження: неспроможність та банкрутство. (Алгоритми процесуальної діяльності, науково-практичний коментар). – Харків: Харків юридичний, 2010. – 428 с.
53. Пригуза П.Д. Проблеми теорії і практики конкурсного права в Україні: неспроможність та банкрутство. Монографія / П.Д. Пригуза.- Х.: Харків юридичний, 2009. – 528 с.
54. Пустовалова Е.Ю. Судьба требований кредиторов при банкротстве должника. – М.:, Статут, 2003. – 270 с.
55. Свирич Ю.А. Конкурсное право. Издательство «Багира-2», 2006. – 256 с.
56. Семина А.Н. Банкротство: вопросы правоспособности должника – юридического лица: Научно-практическое издание/ А.Н. Семина – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство «Экзамен», 2004. – 224 с.
57. Степанов В.В. Несостоятельность (банкротство) в России, Франции, Англии, Германии. – М.: «Статут», 1999. -204 с.
58. Суворов А.В. Банкротство кредитных организаций [Электронный ресурс]: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – М.: РГБ, 2003. Полный текст: <http://diss.rse.ru/diss/03/0514/030514004.pdf>
59. Телюкина М. В. Соотношение понятий «несостоятельность» и «банкротство» в дореволюционном и современном праве // Юрист. - 1997. - № 12. - С. 42.
60. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
61. Ткачѳв В.Н. Конкурсное право. Правовое регулирование несостоятельности (банкротства) в России: учеб. пособие для студентов вузов... 2 –е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2006. – 255 с.
62. Тосунян Г.А., Викулин А.Ю. Несостоятельность (банкротство) кредитных организаций: Учеб.-практ. пособие. - М.: Дело, 2002. -320 с.

63. Франк Фрінд, суддя суду неспроможності Земельного суду м. Гамбурга. Відбір та призначення конкурсного керуючого у Федеративній Республіці Німеччини відповідно до Положення про неспроможність/ Санація та банкрутство, №4, 2007.

64. Чернявський А.Д. Антикризове управління фірмою: Навч. посібник. – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 328 с.

65. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права. Т.IV: Торговый процесс. Конкурсный процесс. – М.: «Статут», 2003. – 550 с.

66. Щенникова Л. Банкрутство в гражданском праве России: Традиции и перспективы // Российская юстиция. - 1998. - № 10. - С. 39.

67. Юлова Е.С. Конкурсное право: Правовое регулирование несостоятельности (банкрутства): учебное пособие / Е.С. Юлова. – М.: МГИУ, 2007. – 264 с.

68. Юлова Е.С. Правовое регулирование несостоятельности (банкрутства) кредитных организаций. Дис. ... канд.. юрид наук. Библиотека Московской академии экономики и права.